

Briselē, 2018. gada 25. maijā
(OR. en)

9356/18

LIMITE

ECOFIN 492
SOC 310
BUDGET 18
STATIS 35

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	8804/18
Temats:	PADOMES SECINĀJUMI par publisko finanšu stabilitāti, ņemot vērā sabiedrības novecošanu

Pielikumā ir pievienoti PADOMES SECINĀJUMIEM par publisko finanšu stabilitāti, ņemot vērā sabiedrības novecošanu; Padome secinājumus pieņēma 3619. sanāksmē, kas notika 2018. gada 25. maijā.

PADOMES SECINĀJUMI PAR PUBLISKO FINANŠU STABILITĀTI, NEMOT VĒRĀ
SABIEDRĪBAS NOVECOŠANU

Padome (*ECOFIN*):

1. UZSVER, ka sabiedrības novecošana rada nopietnu izaicinājumu publisko finanšu ilgtermiņa stabilitātei un to vēl vairāk pastiprina valsts parāda līmeņa ievērojama paaugstināšanās pēc ekonomikas un finanšu krīzes. Lai gan nesen parāds ES uzrādīja lejupslīdošu tendenci, tas joprojām ir paaugstināts, un tiek lēsts, ka tas kādu laiku saglabāsies augstāks, nekā tas bija pirms krīzes. Šajā kontekstā ir īpaši svarīgi nodrošināt publisko finanšu stabilitāti ilgtermiņā. APSTIPRINA, ka ir vajadzīga pienācīga, izaugsmei labvēlīga fiskālā konsolidācija saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu un ka ir jāturpina īstenot strukturālās reformas, kas atbalstītu potenciālo izaugsmi ar mērķi uzlabot publisko finanšu stabilitāti.
2. APSTIPRINA 2018. gada ziņojumu par novecošanu – ekonomikas un budžeta prognozes ES dalībvalstīm (2016-2070), ko sagatavojusi Ekonomikas politikas komiteja (Darba grupa novecošanas jautājumos) un Komisijas dienesti (*DG ECFIN*), pamatojoties uz kopīgi saskaņotu metodoloģiju un pieņēmumiem. Līdzīgi kā iepriekšējos ziņojumos prognozes 2018. gada ziņojumā par novecošanu aptver ar novecošanu saistītos valsts izdevumus (pensiju, veselības aprūpes, ilgtermiņa aprūpes, izglītības jomā) un izdevumus bezdarbnieku pabalstu jomā.
3. VĒRŠ UZMANĪBU uz turpmāk izklāstītajām galvenajām atziņām, kas izriet no 2018. gada ziņojuma par novecošanu:
 - Sagaidāmā darbaspējīga vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās būs papildu nasta izaugsmei ilgtermiņā, bet darba ražīgums būs vienīgais izaugsmes virzītājspēks. Tiek prognozēts, ka kopumā Eiropas Savienībā vidējais IKP pieaugums gadā ilgtermiņā saglabāsies visnotaļ stabils. Tomēr izaugsmes potenciāls dažādās dalībvalstīs ievērojami atšķiras. Tiek prognozēts, ka pamatscenārijā Eiropas Savienībā visā laikposmā no 2016. līdz 2070. gadam vidējais IKP pieaugums būs 1,4 %, pieņemot, ka ievērojami palielināsies kopējās faktoru produktivitātes (KFP) pieaugums. Atbilstoši alternatīvam, ne tik optimistiskam, scenārijam, kurā KFP pieaugums būs mazāks, tiek lēsts, ka Eiropas Savienībā vidējais IKP pieaugums gadā būtu 1,1 %.

- Tiek prognozēts, ka kopējie ar novecošanu saistītie publiskie izdevumi laikā no 2016. gada līdz 2070. gadam Eiropas Savienībā palielināsies par 1,7 procentpunktiem no IKP, 2070. gadā sasniedzot 26,6 %, tomēr būs lielas atšķirības dažādās valstīs. Saskaņā ar scenāriju, kurā makroekonomiskās prognozes būtu nelabvēlīgākas (ar mazāku KFP pieaugumu), šie izdevumi laikposmā no 2016. līdz 2070. gadam sasniegtu 2,2 procentpunktus no IKP, 2070. gadā sasniedzot 27,1 % no IKP.
- Tiek prognozēts, ka valsts pensiju izdevumi laikposmā līdz 2040. gadam pieaugs par 0,8 procentpunktiem no IKP un pēc tam, līdz 2070. gadam, atkal nokritīsies nedaudz zemāk nekā sākumpunktā (11 % no IKP Eiropas Savienībā). Tomēr prognozētie pensiju izdevumi varētu būt augstāki gadījumā, ja piepildīsies nelabvēlīgākas demogrāfiskās vai makroekonomiskās prognozes. Piemēram, saskaņā ar scenāriju, kurā KFP pieaug mazāk, tiek prognozēts, ka pieaugums līdz 2040. gadam būs 1,1 procentpunkts no IKP, un pensiju izdevumi 2070. gadā sasniegs 11,4 % no IKP. Arī attiecībā uz šo aspektu situācija dalībvalstīs ir ļoti dažāda, atkarībā no atšķirībām sabiedrības novecošanas pakāpē un laikā, IKP pieauguma izredzēm, konkrētām valstu pensiju sistēmu īpatnībām un it īpaši – panākumiem strukturālo reformu īstenošanā.
- Tiek prognozēts, ka pamatscenārija gadījumā, atspoguļojot galvenokārt iedzīvotāju skaita izmaiņas, valsts izdevumi veselības aprūpes un ilglaicīgas aprūpes jomā ES palielināsies par 2 procentpunktiem no IKP un 2070. gadā sasniegs 10,4 % no IKP. Ņemot vērā iespējamo attīstību ar demogrāfiju nesaistītu izmaksu jomā attiecībā uz izdevumiem par veselības aprūpi un ilgtermiņa aprūpi, laikposmā no 2016. līdz 2070. gadam prognozētais pieaugums izdevumiem par aprūpi būtu 4 procentpunkti no IKP.

4. Vienlaikus, atzinīgi vērtējot nesenās reformas daudzās dalībvalstīs, **ATKĀRTOTI APSTIPRINA**, ka to problēmu pārvarēšanai, kuras aktualizētas ar novecošanu saistīto izdevumu prognožu dēļ, dalībvalstīm būs jāveic papildu politikas pasākumi, lai risinātu ar konkrētām valstīm saistītas problēmas. **AICINA** dalībvalstis īstenot Eiropas pusgada ieteikumus, kas ir saistīti ar publisko finanšu stabilitāti, kā arī piemērot trīsvirzienu stratēģiju ar mērķi vērsties pret novecošanas ietekmi uz ekonomiku un budžetu, proti, samazināt valsts parādu, palielināt nodarbinātības rādītājus un produktivitāti, kā arī veikt reformas pensiju, veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes sistēmās.

5. Šajā sakarā ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka lielākajā daļā valstu nesenajām pensiju reformām ir bijusi pozitīva ietekme, ierobežojot publisko izdevumu dinamiku un palīdzot palielināt vidējo vecumu, kādā iedzīvotāji atstāj darba tirgu. ATZĪMĒ, ka vairākās valstīs reformu apmērs tomēr vēl ir nepietiekams, lai ierobežotu publisko izdevumu pieaugumu pensiju jomā, un pauž bažas par to, ka dažos gadījumos iepriekš veiktās reformas ir tikušas atceltas. UZSVER to, ka dalībvalstīm, lai gan dažādā mērā, joprojām ir jāveic turpmāki pasākumi, lai palielinātu faktisko pensionēšanās vecumu, cita starpā izvairoties no priekšlaicīgas darba tirgus atstāšanas, popularizējot aktīvas vecumdienas, stiprinot stimulus palikt darba tirgū un stiprinot pensiju sistēmas ilgtspējas aspektus, piemēram, sasaistot pensionēšanās vecumu vai pensiju pabalstus ar paredzamo mūža ilgumu. Ir jāizvairās veikt pasākumus, ar kuriem atcel jau uzsāktas ilgtspēju stiprinošas reformas. ATZĪMĒ, cik svarīgs ir vispusīgs skatījums gan uz finanšu stabilitāti, gan pensiju sistēmu atbilstību. Šajā sakarā 2018. gada ziņojums par pensiju atbilstību papildina 2018. gada ziņojumu par novecošanu.
6. Atgādinot savus 2016. gada 8. novembra secinājumus, ATKĀRTOTI APSTIPRINA, ka tāpēc īpaši svarīgi ir sasniegt abus saistītos mērķus, proti, nodrošināt fiskālo stabilitāti un kvalitatīvu veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu pieejamību visiem, uzlabojot veselības un ilgtermiņa aprūpes sistēmu lietderību un efektivitāti.
7. AICINA Komisiju pievērst uzmanību šīm atziņām attiecībā uz novecošanas radītajām problēmām, veicot analīzi un uzraudzību atbilstīgi Eiropas pusgadam, un ņemt vērā to ietekmi visās attiecīgās ekonomikas politikas koordinācijas jomās Eiropas Savienībā.
8. AICINA Komisiju līdz 2018. gada beigām, izmantojot šīs plašās un salīdzināmās atjauninātās prognozes, sagatavot savu regulāro padziļināto izvērtējumu attiecībā uz publisko finanšu stabilitāti. Savukārt Ekonomikas politikas komitejai, pamatojoties uz minēto izvērtējumu, būtu jāsniedz ziņojums Padomei.

9. Pilnībā respektējot *Eurostat* un VSI neatkarību, ATZINĪGI VĒRTĒ *Eurostat* pastāvīgo sadarbību ar valstu statistikas iestādēm (VSI) saistībā ar to, kā uzlabot prognozes par iedzīvotājiem, tostarp apmainoties ar praktisko pieredzi un ieteikumiem par uzlabojumiem, un *Eurostat* ziņojumus Ekonomikas politikas komitejai ar mērķi uzlabot ar iedzīvotājiem saistīto prognožu kvalitāti un pareizību. AICINA Ekonomikas politikas komiteju un Komisiju, pamatojoties uz jaunajām prognozēm par iedzīvotājiem, kuras jāsagatavo *Eurostat*, līdz 2021. gada rudenim atjaunināt analīzi par sabiedrības novecošanas ietekmi uz ekonomiku un budžetu.
-